

"נקודה טובה מאס ישראל" מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון מספר 43 שנת תש"ף גיליון "ראה" - כה' מנחם-אב תש"ף, 15 לאוגוסט 2020)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "ראה" - להיות "בן של"...

הביטויים "אדוק", "חרדי" ו"דוס" וכנגדם הכינויים "חופשי" ו"חילוני" (ועוד ועוד...), לקוחים מעולם העגה (סלנג) הישראלי והם מתארים (לכאורה...) את תפיסת עולמו של האדם בנושא ה"דת".

האם הכינויים הללו אכן מלמדים משהו על מהותה הפנימית של היהדות?!

מהי אם כן המשמעות של ה"דת" היהודית?!

אינני מתיימר לתת תשובה מקיפה לשאלה זו אלא "לגעת" בה, לאור פרשתנו.

הביטויים "עם קדוש" ו"עם סגולה" המפייס פרשתנו (דברים יד, ב), עוסקים בן הכללי/ציבורי ומבטאים את מעלתו הרוחנית של עם ישראל ואת יעודו כ"אור לגויים" (עפ"י ישעיהו מט, ו) ומשפיעים על אורח חייו ועל התנהלותו של הציבור, כעם.

ואילו הביטוי "בְּנִים אֲתֶם ל־ה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יד, א) המופיע גם הוא בפרשה, מבטא את מערכת היחסים האישית, שיש לכל אחד ואחד מאיתנו מול הקב"ה, כבן בפני אביו.

הביטוי "דת", או "דתי", אין מקורו ביהדות. היהדות לעומת זאת, מדברת על אדם ירא ה' (מלכים ב ד, א), עבד ה' (יהושע א, ב), עובד ה', אדם המוצא חן בעיני ה' (נוח), אדם הקרוב לאלוקיו, אדם ה"צמא" לקשר עם אלוקיו, כדברי דוד המלך בתהלים ועוד.

מן הביטויים הללו עולה, שהיהדות איננה "דת" טכנית של טקסים וחובות. היהדות היא קריאה והזמנה אישית לכל אחד ואחד מאיתנו, לבנות עם הקב"ה מערכת יחסים אישית קרובה, המבוססת על אהבה ויראה (ושאר מצוות התורה). ככתוב ו"וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ..." (דברים ו, ה) ו"אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא" (דברים י, כ).

מערכת יחסים שיש בה מאפיינים גם של מערכת זוגית, כפי שראינו ב"שיר השירים". שיר אהבה המשמש כמשל למערכת היחסים בין הרעיה - עם ישראל, לדוד - הקב"ה. וגם, של מערכת הורית, כלשון הפסוק בפרשתנו: "בְּנִים אֲתֶם ל־ה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יד, א). בכך - בנושא זה, נעסוק במאמרנו.

מהי המשמעות של להיות "בן של"....?!

אהבה?, קירבה?, חובות?, זכויות?, חינוך ומשמעת?!

במאמרנו זה נעסוק בנצחיותו של הקשר בין עם ישראל לבוראו, ללא תנאי ובתחושת הבטחון הנובעת מן הקשר הזה.

"נקודה טובה מאס ישראל" מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

חז"ל נחלקו, האם הקרבה של עם ישראל לקב"ה כ"בנים" לאביהם, הינה "על תנאי" ותלויה בהתנהגותם, או שמא היא קבועה ותמידית, ללא תנאי. רבי יהודה טען, שהקרבה של הבנים לאביהם, תלויה בהתנהגותם (קידושין לו ע"א).

אם אתם נוהגים כבן המשתדל בכל כוחו למלא את רצון אביו, אתם קרויים בנים. ואם לאו, אזי כאשר אתם יורדים מדרגתכם ועושים מעשה בהמה, הרי אתם יורדים לדרגה של "צאן". אמנם צאנו של הקב"ה... אבל עדיין בדרגת בהמה... (על פי החיד"א, ראש דוד, שופטים).

כנגדו טוען רבי מאיר: גם כאשר אתם חוטאים, אתם קרויים בנים. והביא כראיה לדבריו פסוקים בהם בני ישראל מכונים בשם "בנים משחיתים", "בנים סכלים" ועוד. ללמדך, שגם כאשר בני ישראל חוטאים לפני הקב"ה, מכעיסים לפניו ומקלקלים את מעשיהם, הם עדיין נחשבים כבניו, למרות הכל, ללא תנאי (קידושין, שם).

לעובדה שהתורה מעמידה אותנו כבניו של הקב"ה, ללא תנאי, יש מגוון של משמעויות מעשיות.

1. **קשר מהותי** - ישנו קשר רוחני נשמתי פנימי מהותי וקבוע, בין הקב"ה לבניו - עם ישראל,

2. **אהבה** - אתם בנים ל-ה' והוא אוהב אתכם יותר מאשר האב את בנו (אבן עזרא).

3. **דאגה** - הקב"ה ממש דואג לנו כאב לבניו, ככתוב: "...אֲשֶׁר נִשְׁאַף ה' אֶלְהֵיךָ פֶּאֶשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ..." (דברים א, לא). "כִּנְשֹׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחֹף..." (דברים לב, יא).

4. **בנים אתם לה'** - אפילו מומרים. הרשב"א - רבי שלמה בן אדרת (מחכמי ספרד, במאה ה-13), הכריע למעשה לאור דעת רבי מאיר, כי יהודי, אף שהמיר את דתו וקלקל את דרכו, עדיין הוא נחשב כיהודי, כבן לקב"ה (ח"א סימן קצד). המרת הדת הינה חיצונית בלבד ואיננה שנה את ה"גן" הרוחני הפנימי של האדם.

5. **בנים אתם לה'** - ולכן ראויים לסליחה. דרכו של אב שמרחם על בניו אף על פי שסרחו. ולכן, ריבונו של עולם "וְנִעַתָּה ה' אֲבִינוּ אֲתָה" - רחם עלינו (ישעיהו סד, ז), (שמות רבה מו). "רחם עלינו, כרחם אב על בנים" (מתוך תפילת ימים נוראים).

חז"ל הגדירו את בני ישראל בגלות, כ"בנים שגלו מעל שולחן אביהם" (ברכות ג, ע"א). אמנם בגלות, אבל למרות הכל, עדיין בנים.

זכינו בדורנו - דור הגאולה, לשוב לארץ ישראל. הבה נשוב גם להרגיש ולהתנהג כבניו הקרובים של הקב"ה, באהבה, ביראה כלפיו וגם, באחוה ובערבות זה לזה. **כי בנים/אחים אנחנו.**

מרכת שבת תופה, אשה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**